

vi have ogsaa kun meget faa historiske Mindeesmærker af den Art, og Restaurationen vil ikke komme til at koste Sorø Akademi eller Staten det Mindste, den vil falde paa Roeskilde Domkirke og de andre rige Kirker. Grundlaget for Ministeriets Fremgangsmaade er givet gjennem selve Lovgivningsmagten, nemlig: at Midlerne til disse Kirkers Restauration skulde tilveiebringes paa den Maade, som sseet er, og at man skal søge de Kirker, der ere af Betydning som historiske Mindeesmærker, bevarede som saadanne; der er derfor handlet fuldstændig lovligt, naar der er gjort det Forslag, som foreligger. — Hvorledes vil altsaa Stillingen være, dersom Udvalgets Forslag gaaer igjennem? Den vil være den, at Arbeidet ved Viborg Domkirke, som man først tog fat paa, da Kirken truede med at styrte sammen og maatte lukkes, maatte standses i næste Aar; der er allerede gjort bethdelige indledende Skridt til Arbeidets Paabegyndelse ved Indkjøb af Materialier, Opstilling af Stillafer osv. — og nu skulde hele Arbeidet efter Udvalgets Forslag standses, og de indkjøbte Materialier ikke anvendes, og det foreslaaes ligeoverfor en Regering, der i den Henseende har været berettiget til at stole paa Rigsdagens velvillige Bistand og vente en Paaskjønneelse af, at den ikke har paaført Statskassen Udgifter. Man kan mene, at en saadan Restauration kan foretages paa en noget billigere eller noget kostbarere Maade, men naar man skal foretage en sliq Restauration ordentlig, kan det ofte være, at den Maade, der synes at være noget kostbarere, i Virkeligheden bliver den billigste; — det kan faaledes ikke nytte, ikke at ville tage Hensyn til, at Steen, som man havde ventet vare hele, ere sprungne ved tidligere Ildbrande og bragte ud af deres Fuger; lader man en saadan Muur staae, er det øvrige Arbeide spildt, og det er ogsaa, fordi man fandt, at den Muur, man stolede paa, var usolid og ikke kunde holde sig, at Arbeidet har faaet et saa stort Omfang. — Der hører ganske vist til at gennemføre denne Sag en vis Energi, men det vilde være sørgeligt, om det skulde blive Resultatet, at man standsede Arbeidet, og at denne halvt nedrevne Kirke skulde staae som et Mindeesmærke, ikke om en vis Bygningskunst, men om, hvilken

Mødtagelse Sagen her havde faaet. Jeg haaber, at, naar man vil overveie Alt, hvad her maa komme i Betragtning, forlener ikke den forrige Kultusminister — jeg mener mig selv — at blive ladet i Stikken paa en saadan Maade af Bevillingssmyndigheden.

Det andet Punkt, jeg vil gjøre opmærksom paa, er Bevillingen til fortrinlige Seminaristers Uddannelse. Det er ved at undersøge Tilstanden i vore Kjøbstadskoler, at jeg kom til den Overbeviisning, at der i disse Skoler i visse Fag manglede dygtige Lærere; ved at see den Maade, hvorpaa forskjellige Fag bleve drevne, saae jeg, at man nok kunde føre Fagene op paa en Timetabel, men at Underviisningen var saa mangelfuld og Lærerne i flere Fag, f. Ex. i Tegning, Naturhistorie, Engelsk, tilbeels Mathematik, i mange Tilfælde saa ukyndige, at det ikke var noget Under, at Børnene ikke lærte Noget. I Naturhistorie indskrænkedes Underviisningen som oftest til at lade Børnene lære Boggen udenad, uden at deres Dine aabnedes for selve Naturen; i de levende Sprog var Udtalen faaledes, at det ikke var muligt at forstaae den af Læreren selv accentuerede Udtale; der var faaledes en overordentlig Trang til at uddanne Lærerne. Denne Anskuelse vandt dengang Bifald af Rigsdagen, og der blev bevilget en Sum, saavidt jeg erindrer 4800 Rd. aarlig, — men den er paa ingen Maade nu stor nok. Det Antal af Lærere, der paa den Maade ere blevne underviste, er ikke tilstrækkeligt for Kjøbstæderne, og der har ogsaa været en Afgang blandt dem, idet de høiere Bøndeskoler have taget enkelte af dem, og Andre ere gaaede til Seminarierne. Der er derfor ikke Anledning til at forlade eller indskrænke den Veie, man har betraadt, og jeg er fuldkommen overbevist om, at — uagtet der vel kan være Undtagelser, Personer, med Hensyn til hvilke man har taget Theil — have de paagjældende Lærere arbeidet med en sjelden Udholdenhed, Flid og Nidkærhed; det har været til sand Fornøielse for de Mænd, der have læst med dem, at see, hvorledes Mennesker i den Alder kunde gjøre store Fremskridt i kort Tid, naar de anvendte al deres Kraft, og man har de glædeligste Vidnesbyrd fra de dygtige Mænd, der have havt med denne Underviisning at gjøre, at det, man har anvendt, ikke har været spildt.